Samen maken we de stad en het dorp

Gegevensdelen bij meervoudige problematiek in het sociaal domein

Er kan méér dan we eerder dachten

als we werken volgens deze uitgangspunten, die zijn vastgelegd in **dit collegebesluit**

De inwoner aan het stuur: samen met de inwoner

bepaal je wat nodig is aan de hand van de volgende stappen:

Vraagverkenning

Kijk samen met de inwoner:

- Heeft de inwoner op één of meerdere gebieden
- hulp nodig?
- Kan die hulp ook los van elkaar opgepakt worden of beter in samenhang?
- Zijn er al andere afdelingen betrokken?

Samenspraak met inwoner

Bespreek met de inwoner:

- Met welke afdeling(en) / contactpersonen je gaat afstemmen en gegevens uitwisselen en leg dit vast
- Welke informatie de inwoner zelf wil en kan aanleveren.

Zorgvuldige uitvoering

Gegevens delen mag mits:

- Zorgvuldig: je alleen noodzakelijke gegevens met noodzakelijke personen deelt en zorgvuldig handelt
- Rechtmatig: het delen van gegevens voortvloeit uit de eigen wettelijke taak
- Je dit doet met respect voor de inwoner.

De links in **rood** kun je aanklikken om naar de vervolgpagina's te gaan met meer informatie

Gemeente Haarlem

Collegebesluit

Onderwerp Gegevensdeling in het sociaal domein	
Nummer	2025/726306
Portefeuillehouder	Loenen, D. van/ Leeuwen, B. van
Programma/beleidsveld	1.3 Sociale Basis
Afdeling	PG
Auteur	Empel, C. van
Telefoonnummer	
Email	cvanempel@haarlem.nl
Kernboodschap	Haarlem heeft de afgelopen jaren al veel geïnvesteerd in het integraal werken vanuit het perspectief van de inwoner. En de meeste inwoners met een hulpvraag kunnen dan ook goed geholpen worden. Om ook inwoners met meervoudige problemen beter en sneller te kunnen helpen wil het college duidelijkheid scheppen rond gegevensdeling tussen de gemeentelijke afdelingen binnen het sociaal domein. Uiteraard met waarborging van hun privacy. Met dit besluit zijn er duidelijke uitgangspunten voor het rechtmatig en zorgvuldig delen van gegevens. De gemeente werkt deze vervolgens intern uit in werkprocessen en instructies.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt dit besluit ter informatie naar de commissie Samenleving.
Relevante eerdere besluiten	- Gemeentelijk privacy beleid 2025-2028 (2025/547365) vastgesteld in college van B&W op 23 september 2025
Besluit college d.d. 4 november 2025	Het college van burgemeester en wethouders besluit: 1. De uitgangspunten voor gegevensdeling in het sociaal domein zoals geformuleerd in dit collegebesluit vast te stellen. de secretaris, de burgemeester,

1. Aanleiding

Om inwoners in een kwetsbare positie goed te kunnen ondersteunen is het uitgangspunt om zoveel mogelijk integraal en vanuit het perspectief van de inwoner te werken. Daar is de afgelopen jaren binnen de gemeente Haarlem al veel in geïnvesteerd, o.a. door het werken met de Omgekeerde Toets[1], het Oliemannetjesoverleg[2] en het onderzoeken van de mogelijkheden van de Doorbraak-methode[3]. Doel van het integraal werken is om inwoners passender en sneller te helpen.

Het grootste deel van de inwoners met een hulpvraag kan op deze wijze goed ondersteund worden. Voor mensen met meervoudige problematiek is het toch vaak lastig om passende hulp te vinden, zoals ook wordt vastgesteld in een recent rapport van het SCP.[4] Landelijke regelgeving en het werken met verschillende registratiesystemen maken een integrale aanpak lastig. Enerzijds is de opdracht om binnen het gemeentelijk sociaal domein integraal te werken, anderzijds maakt het werken vanuit verschillende wetten voor Participatie, Schuldhulpverlening, Wmo en Jeugdzorg het delen van gegevens lastig. Medewerkers voelen zich beperkt omdat het onduidelijk is hoe de wetgeving met betrekking tot gegevensdeling en privacy geïnterpreteerd kan worden. Ze zijn terughoudend met onderlinge afstemming en het delen van gegevens omdat ze denken dat dit niet mag.

Dit knelpunt is ook landelijk gesignaleerd en was het startpunt voor de Wet Aanpak Meervoudige problematiek Sociaal domein (Wams). Doel van deze wet is knelpunten wegnemen bij gegevens-uitwisseling en de aanpak van meervoudige problematiek. Mede dankzij de verschillende kabinetswisselingen is het echter nog onduidelijk of en wanneer de Wams in zal gaan.

Het college wil inwoners zo goed en breed mogelijk ondersteunen en proactief wijzen op mogelijke ondersteuning. En wil dat daartoe de benodigde gegevens binnen de betrokken afdelingen van de gemeente gedeeld worden als dat helpend is voor de inwoner en als voldaan wordt aan de geformuleerde uitgangspunten en (wettelijke) kaders. De huidige wetgeving biedt ruimte om de interne gegevensdeling op deze manier te organiseren; de Wams heeft vooral toegevoegde waarde voor de gegevensuitwisseling in het zorg- en veiligheidsdomein. Omdat nog niet duidelijk is of en wanneer de Wams zijn intrede zal doen, wil het college in de geest van de wet Wams alvast duidelijkheid scheppen over de mogelijkheid van gegevensdeling binnen de vier wetten van het sociaal domein.

Het college wil met dit collegebesluit bewerkstelligen dat inwoners volledig en passend geholpen kunnen worden. Het wil voorkomen dat medewerkers geen zicht hebben op wat er verder speelt, dat inwoners steeds opnieuw hun verhaal moeten doen en dezelfde gegevens meermaals moeten aanleveren. Kortom ervoor zorgen dat mensen zich gehoord en geholpen voelen.

---

[1] 'Integraal samenwerken? Met de Omgekeerde Toets® bereik je meer' | Stimulansz

[2] Het oliemannetjesoverleg is een integraal casuïstiekoverleg binnen het sociaal domein

[3] IPW | Doorbraakmethode

[4] Zie ook het recent verschenen rapport: Analyse van knelpunten bij de ondersteuning van mensen met meervoudige problemen | Publicatie | Sociaal en Cultureel Planbureau

2. Beoogd resultaat

Doel van dit collegebesluit is om de uitgangspunten vast te stellen voor gegevensdelen tussen de verschillende afdelingen van het sociaal domein binnen de gemeente. Zodat:

- Inwoners beter en sneller passende ondersteuning krijgen, met behoud van privacy;
- Proactieve dienstverlening mogelijk gemaakt wordt, waarbij inwoners actief worden gewezen op, of doorverwezen naar mogelijke ondersteuning;
- Professionals duidelijke richtlijnen hebben voor rechtmatig gegevensdelen.

3. Onderbouwing voorstel

1) *Het voorstel past binnen de leidende principes die zijn geformuleerd voor het sociaal domein:*
   - Werken vanuit het perspectief van de burger;
   - De kracht van de wijk;
   - Samenhangende aanpak zonder schotten en kolommen;
   - Samenwerken met alle betrokkenen met respect voor ieders rol en belang;
   - Ondersteunen van doelmatige inzet van ondersteuning en kostenbewustzijn

2) *De uitgangspunten voor een gecoördineerde en zorgvuldige gegevensdeling zijn:*
   - Vraagverkenning
     Uitgangpunt is de hulpvraag van de inwoner; samen met de inwoner wordt de hulpvraag en de samenhang met andere hulpvragen verkend.
   - Noodzaak tot samenwerking
     Gegevensdeling vindt plaats als de problematiek zodanig is dat deze alleen in samenhang goed opgepakt kan worden.
   - Samenspraak met de inwoner
     Gegevensdeling vindt plaats in afstemming met de inwoner. Als de inwoner niet wil dat gegevens gedeeld worden ten behoeve van een gecoördineerde aanpak gebeurt dit niet.
   - Er is een juridische grondslag
     De juridische grondslag volgt uit de eigen (wettelijke) taak om gegevens uit te wisselen én de inhoudelijke noodzaak om vanuit die taak bij te dragen aan een gecoördineerde aanpak.
   - Zorgvuldigheid
     Zorgvuldigheid wordt georganiseerd door duidelijke afwegingsmomenten in het werkproces in te bouwen en duidelijke afspraken bij de uitvoering.

3) *De implementatie kenmerkt zich door heldere werkprocessen, bewustwording en reflectie*
   De bovenstaande uitgangspunten worden uitgewerkt in heldere werkprocessen en duidelijke werkinstructies en afspraken bij de uitvoering met daarin als belangrijke elementen:
   - Gefaseerd werkproces
     De privacy risico's worden beperkt door een gefaseerd werkproces, waarbij steeds per fase bepaald wordt welke gegevens met wie gedeeld worden.
   - Noodzakelijke gegevens
     Alleen de gegevens die nodig zijn voor een gecoördineerde aanpak worden gedeeld, niet de achterliggende dossiers.

- Noodzakelijke betrokkenen
  De gegevens worden alleen gedeeld met de afdelingen/medewerkers die vanuit hun taak in die fase van het proces een bijdrage te leveren hebben aan de gecoördineerde aanpak.
- Transparantie
  De inwoner wordt geïnformeerd over de werkwijze en betrokken bij de stappen die genomen worden.
- Respect voor de inwoner
  Medewerkers werken met respect voor de inwoner en met oog voor diens situatie en belang.
- Ondersteunende systemen
  De systemen ondersteunen een rechtmatige en zorgvuldige gegevensdeling
- Bewustwording in de organisatie
  De uitgangspunten en werkwijze worden actief geïmplementeerd, met aandacht voor bewustwording en inbedding in werk en uitvoering. Hierbij zijn een goede communicatie naar de medewerkers en sturing vanuit directie en management belangrijk.

4. Risico's

Aangezien het hier om persoonlijke gegevens van inwoners gaat is er extra aandacht nodig voor een heldere communicatie over de werkwijze en transparantie bij de dienstverlening en de wijze waarop de gemeente met persoonlijke gegevens omgaat.

5. Consequenties en uitvoering

5.1 Financiën

Geen extra kosten, uitvoering binnen bestaande middelen

5.2 Communicatie

Interne communicatie: inzet op bewustwording en reflectie door professionals (trainingen, duidelijk vastgelegde en toegankelijke informatie over de werkprocessen)
Externe communicatie: heldere informatie gericht op de doelgroep

5.3 Participatie

Het inwonerperspectief staat centraal, zowel bij de uitvoering als in de communicatie

5.4 Juridisch

Landelijk: Wmo, Jeugdwet, Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, Participatiewet, AVG, en in de toekomst mogelijk de Wams.
Lokaal: Gemeentelijk privacy beleid 2025-2028.

5.5 Planning

Vaststelling in 4e kwartaal 2025, implementatie in 2026.

VRAAGVERKENNING

Samen met de inwoner verken je naar aanleiding van de hulpvraag in een aantal stappen wat er speelt en welke hulp de inwoner nodig heeft. De stappen worden hieronder toegelicht en zijn samengevat in het bijgaande stroomschema.

Uitgangspunt bij alle stappen is steeds: de hulpvraag is leidend. Dat betekent dat je samen met de inwoner verkent of de inwoner één hulpvraag heeft of dat er ook andere problemen spelen waarbij hulp nodig is. Dit vormt de basis om in samenspraak met de inwoner te beoordelen of afstemming en het delen van gegevens met andere afdelingen nodig is

Heeft de inwoner op één of op meerdere gebieden hulp nodig?
De inwoner kan zelf aangeven dat er op meerdere gebieden hulp nodig is.
Neem als medewerker ook zelf de ruimte om in het gesprek met de inwoner te verkennen of er ook op andere gebieden problemen spelen en wat de inwoner daarbij nodig heeft.
NB: leg daarbij alleen vast wat noodzakelijk is in deze fase: welke problemen spelen er en hangen deze al dan niet samen.

Kan die problematiek/hulp ook los van elkaar opgepakt worden?
Beoordeel of je de problemen van de inwoner ook onafhankelijk van elkaar kan op lossen. Een inwoner kan meerdere problemen hebben die prima los van elkaar op te pakken zijn, dan is gegevensdeling niet nodig. Het kan ook zo zijn dat de verschillende problemen zodanig samenhangen dat ze niet los van elkaar aangepakt kunnen worden. Ofwel: je kunt de inwoner niet goed helpen als niet ook de andere hulpvraag aangepakt wordt. Bespreek en bepaal dit samen met de inwoner.

Zijn er al andere afdelingen betrokken?
Check of de inwoner al contact heeft (gehad) met een andere afdelingen. Vraag dat in de eerste plaats aan de inwoner zelf.

SAMENSPRAAK MET INWONER

Uitgangspunt bij alle stappen is steeds: de inwoner heeft de regie! Dat betekent dat het aan de inwoner is om te bepalen of de hulpvragen al dan niet in samenhang opgepakt worden en of er afstemming/gegevensdeling met andere afdelingen plaatsvindt. Wil de inwoner dat niet, dan gebeurt dit niet. Dat kan wel betekenen dat de inwoner meerdere malen zijn verhaal moet doen en/of dezelfde gegevens

Bespreken aanpak

Als je bij de vraagverkenning samen met de inwoner hebt bepaald dat de verschillende hulpvragen in samenhang opgepakt worden, bespreek je met de inwoner met welke afdeling(en) / contactpersonen je gaat afstemmen en zo nodig welke gegevens je gaat uitwisselen.

Vastleggen instemming

Je legt de besproken vervolgstappen en het feit dat dit besproken is met de inwoner vast in het dossier / plan van aanpak.
NB: anders dan vaak gedacht wordt is het niet nodig voor iedere handeling een handtekening van de inwoner te krijgen. De verkregen mondelinge instemming kan in een dossier of verslag worden vastgelegd.

Informatie van de inwoner

Check eerst welke informatie de inwoner zelf wil en kan aanleveren. Je hoeft geen informatie te delen als de inwoner die zelf kan aanleveren, maar je wil aan de andere kant voorkomen dat inwoners steeds weer dezelfde informatie moet aanleveren.

Instemming is geen toestemming zoals bedoeld in de AVG

De instemming die de inwoner geeft is bedoeld voor het ingezamenlijkheid met andere afdelingen oppakken van de samenhangende hulpvragen.Het doel daarvan is om een eectievere ondersteuning te bieden en te voorkomen datde inwoner vastloopt in losse voorzieningen. Het gaat hier uitdrukkelijk niet om 'toestemming' zoals bedoeld in de AVG als grondslag om gegevens te mogen verwerken. De AVG-grondslag voor de afdelingen in het sociaal domein is immers de uitvoering van hun wettelijke taken (artikel 6, lid 1 onder e AVG).

ZORGVULDIGE UITVOERING

Afstemmen en delen van gegevens mag alleen als het zorgvuldig, rechtmatig en met respect voor de inwoner gebeurt.

Zorgvuldig

- Betrek bij overleg en uitwisseling van gegevens alleen de afdelingen en contactpersonen die noodzakelijk zijn voor die specifieke casus.
- Deel alleen de gegevens die noodzakelijk zijn voor de gezamenlijk aanpak van een meervoudige hulpvraag (en dus een gezamenlijk doel hebben). Je kan deze **checklist** gebruiken om te bepalen of er een gezamenlijk doel is. Daarbij is het goed te bedenken dat alle afdelingen van het sociaal domein wettelijke taken hebben die gericht zijn op participatie, (financiële) stabiliteit, veiligheid, (jeugd)hulp en zelfredzaamheid en daarmee een sterk inhoudelijk verband hebben. Mocht je twijfelen, overleg dan met de kwaliteitsmedewerker en/of de privacy adviseur.
- De noodzakelijke gegevens kunnen per fase van de gezamenlijke aanpak verschillen. Je kunt **deze tabel** gebruiken om te bepalen welke gegevens je kunt delen in welke fase. Je wil daarbij voorkomen dat je te veel en niet noodzakelijke gegevens deelt, maar ook dat je te weinig gegevens deelt.
- Als het gezamenlijke doel wijzigt beoordeel je opnieuw of de eerder verwerkte gegevens ook daarvoor noodzakelijk zijn en gebruikt mogen worden. Een nadere toelichting op dat gezamenlijk doel vind je hier
- Leg de gegevensdeling vast in je eigen dossier. NB: per afdeling leggen we vast hoe en waar je dat precies doet.

Rechtmatig (juridische grondslag)

Het uitgangspunt is dat je gegevens mag delen en verwerken als dat voortvloeit uit je **eigen wettelijke taak**. Dat betekent dat je gegevens mag verstrekken als dat noodzakelijk is voor een goede uitvoering van jouw taak, bijvoorbeeld de uitvoering van de WMO of de Participatiewet. De juridische grondslag voor gegevens verwerking en gegevensdeling ligt in die specifieke wetgeving.

- Bij een gecombineerde hulpvraag mag je gegevens verstrekken aan een andere afdeling als de verstrekking nodig is voor **zowel de uitvoering van je eigen wettelijke taak als voor de uitvoering van de wettelijke taak van de ontvanger**. De ontvangende partij zal een eigen wettelijke taak moeten hebben om gegevens te ontvangen en te verwerken.
- Bij een gecombineerde hulpvraag moet er verder een zodanige verwevenheid zijn tussen de wettelijke taken dat je kunt spreken van een **gezamenlijk doel**. Dit houdt in dat de taken van de afdelingen **verenigbaar** zijn met elkaar, en daarmee niet strijdig zijn met elkaar, elkaar aanvullen en bij elkaar passen in het licht van het gezamenlijke doel. De juridische grondslag bestaat dan uit artikel 6, lid 1 onder e AVG (bestaande uit het samenstel van taken uit de van toepassing zijnde sociaal domeinwetten) en artikel 6 lid 4 AVG (verenigbaarheid van taken).

ZORGVULDIGE UITVOERING

Respect voor de inwoner

Volg een zorgvuldig proces en ga respectvol om met de inwoner en zijn/haar wensen.
Praktische tips voor de professional

- De inwoner heeft de regie, betrek de inwoner zoveel mogelijk bij de (vervolg)stappen
- Registreer en leg verslag alsof de inwoner meeleest, neem in het dossier alleen objectieve zaken op en geen vermoedens e.d.
- Deze uitgangspunten gelden ook voor mondelinge afstemming met collega's!

CHECKLIST GEZAMENLIJK DOEL/VERENIGBAARHEID VAN TAKEN

Om te bepalen of je kunt spreken van verenigbaarheid van taken kun je de volgende tabel als checklist gebruiken (gebaseerd op artikel 6 lid 4 AVG)

Verschillende stappen	Toelichting
Gezamelijk doel	Hulpvragen die samenhangen worden in samenhang opgepakt. Dit wordt altijd beoordeeld in samenspraak met de inwoner
1. Verband tussen taken Past het gezamenlijk doel bij de wettelijke taken van de betrokken afdelingen? Én zijn de taken verenigbaar met elkaar: niet strijdig met elkaar, vullen zij elkaar aan en passen zij bij elkaar in het licht van het gezamenlijke doel?	Alle afdelingen van het sociaal domein hebben wettelijke taken die gericht zijn op participatie, financiële stabiliteit, veiligheid, (jeugd)hulp en zelfredzaamheid en hebben op basis daarvan een sterk inhoudelijk verband.
2. Aard van de gegevens Hoe gevoeligzijn de gegevens? Gaat het bijvoorbeeld om bijzondere persoonsgegevens (bijv. over iemands gezondheid of politieke voorkeur). Die krijgen extra bescherming in de AVG	Er worden alleen gegevens gedeeld in samenspraak met de inwoner en alleen die gegevens die noodzakelijk zijn voor afstemming en het werken aan een gezamenlijk doel.
3. Redelijke verwachting inwoner Wat kan de inwoner verwachten?	De inwoner mag verwachten dat de verschillende afdelingen samenwerken om de problemen in gezamenlijkheid op te lossen.
4. Gevolgen voor de inwoner	De gegevensdeling vindt plaats in het vrijwillig kader en in samenspraak met de inwoner en is gericht op een betere samenhang in dienstverlening, minder herhaling, sneller passende hulp.
5. Passende waarborgen	We werken volgens een zorgvuldige werkwijze: alleen noodzakelijke gegevens, handelen vanuit de eigen wettelijke taak, vastlegging in dossier, transparante informatievoorziening.
Uitkomst	Als taken verenigbaar zijn is gegevensdeling toegestaan binnen bestaande wettelijke taken en grondslagen.

TABEL VERSCHILLENDE FASES IN WERKPROCES GEGEVENSDELEN

Verschillende fases	Toelichting
1. Aanmelding en vraagverkenning	In deze fase verken je samen met de inwoner de vraag en of erook andere afdelingen betrokken (zouden moeten) zijn. Je kijkt of er sprake is van een meervoudige hulpvraag met samenhangende problematiek.
2. Samenspraak inwoner	In samenspraak met de inwoner bepaal je met welke afdeling(en) afstemming gewenst is en welke gegevens de inwoner zelf wil en kan aanleveren. Je legt deze afstemming vast in je dossier.
3a. Voorbereiden afstemming	Je gaat na (voor zover de inwoner je deze info niet kan geven) wie de contactpersoon is van de afdeling(en), en welke ondersteuning de inwoner krijgt van die afdeling). Het gaat Je deelt in deze fase geen achterliggende informatie.
3b. Afstemming	Je stemt af met de andere afdeling(en) wie wat gaat doen, evt. in welke volgorde en hoe je elkaar op de hoogte houdt van de voortgang. Je stemt af welke gegevens je van elkaar nodig hebt voor de uitvoering van je taak.
3c. Uitvoering	De verschillende afdelingen gaan aan de slag met de ondersteuning vanuit hun afdeling en houden elkaar volgens de gemaakte afspraken op de hoogte van de voortgang en stemmen waar nodig tussentijds af. De benodigde gegevens worden gedeeld met elkaar. Daarbij maak je steeds de afweging welke gegevens nodig zijn. Je wil niet te veel maar ook niet te weinig gegevens delen).*
4. Afsluiting	Je laat de andere afdeling(en) weten als jouw traject is afgerond. Gegevens die opgeslagen zijn op de verschillende afdelingen worden volgens de daar geldende bewaartermijnen bewaard.
Toelichting	*Het kan gaan om procesinformatie die nodig is om te coördineren (bijv. er is een uitkering of WMO voorziening verstrekt) en in tweede instantie meer inhoudelijk (bijv. we willen een re-ïntegratietraject starten, zijn er factoren waar we rekening mee moeten houden en dan de daaruit voortvloeiende informatie)